

Remissyttrande

Datum 2026-04-30

Diarienummer MRU 2026-00206

Klimat- och näringslivsdepartementet

Ert diarienummer KN2026/00781

Remiss av Europeiska kommissionens förslag till Förordning om industriell acceleration och omställning (Industrial Accelerator Act, COM (2026/956))

Sammanfattning

Västra Götalandsregionen välkomnar syftet med *Förordningen om industriell acceleration och omställning* (IAA) om att stärka den europeiska industrins konkurrenskraft, påskynda omställningen mot fossilfri produktion och öka EU:s ekonomiska robusthet. EU behöver förhålla sig till de förändrade internationella förutsättningarna som påverkar europeisk konkurrenskraft och hantera de problem som uppstår då de internationella spelregler kraftigt förändras. Europa behöver en tydlig industriell strategi för att stärka EU:s konkurrenskraft och därmed säkerställa att framtidens industriutveckling och produktion finns i Europa. Här anser dock Västra Götalandsregionen att IAA borde vara mer framåtsyftande och tydligare fokusera på framtidens industriella behov och utveckling av nya tekniker. Det är bara genom att vara världsledande och i framkant som EU kan säkerställa att framtidens industriutveckling sker i Europa.

För att skapa förutsättningar och möjligheter för europeisk industri att konkurrera behöver *Förordningen om industriell acceleration och omställning* inkludera eller kompletteras med:

- En sammanhållen industristrategi med fokus på framtidens industriella utvecklingsbehov inklusive utveckling av nya tekniker.
- Säkerställa rättvisa villkor på den europeiska marknaden som bidrar till en konkurrenskraftig europeisk värdekedja.
- Säkra tillgången till kritisk kompetens med fokus på domänkunskap och spetskompetens för industriell omställning.
- Verka för att produktionen sker i Europa.
- Säkra långsiktiga investeringar med hög risk i tidiga skeden.
- Verka för konkurrenskraftiga elkostnader genom utbyggd elinfrastruktur vilket bidrar till att sänka kostnaderna av europeiska produkter.
- Använda offentlig upphandling mer proaktivt och strategisk och samtidigt säkerställa flexibilitet nog att garantera både ekologisk och ekonomisk hållbarhet av offentliga medel.
- Utgå från att goda ramvillkor bör vara generella och fokusera på industrins omställningsbehov i valet av accelerationsområden.

Förutsättningar för industriell utveckling i Europa

Den globala industrikonkurrensen har intensifierats genom långsiktiga, strategiska satsningar i andra delar av världen, där särskilt Kina har tagit ledande positioner inom grön industri, strategisk teknik och centrala delar av värdekedjorna. Det har förskjutit maktförhållanden och skapat ett ökat omvandlingstryck på europeisk och svensk industri. Sverige, som exportberoende kunskaps- och industrination, är särskilt sårbart för dessa förändringar. I en tid då flera andra marknader slutit sig är det därför avgörande att den europeiska marknaden tillgängliggörs för europeiska företag på rättvisa villkor och skapar en konkurrenskraftig europeisk värdekedja.

Västra Götalandsregionen vill understryka att industrins framtida konkurrenskraft i allt högre grad avgörs av förmågan att utveckla och tillämpa avancerad teknik. Det kräver djup domänkunskap och spetskompetens inom specifika områden, snarare än breda och generella kompetenssatsningar. Nuvarande system är inte alltid tillräckligt anpassade för detta behov och det är därför viktigt att EU satsar på insatser som långsiktigt säkrar tillgången till kritisk kompetens för industriell omställning.

Industrins traditionella fokus på slutmontering och enskilda produktionsled är inte tillräckligt i ett läge där konkurrenskraft i allt högre grad avgörs av kontroll över teknikplattformar, material, design och systemintegration. Bristande närvaro i dessa delar av värdekedjan riskerar att försvaga industrins långsiktiga utvecklings- och tillväxtförmåga. Västra Götalandsregionen vill framhålla att industriell omställning och nyindustrialisering kräver stora, långsiktiga investeringar med hög risk i tidiga skeden. Nuvarande strukturer ger inte alltid tillräckliga förutsättningar för politiskt ledarskap, samordning och gemensamt risktagande, vilket kan hämma industrins vilja och förmåga att investera i framtiden. Det är därför viktigt att samordna europeiska, nationella och regionala prioriteringar kopplat till industriell omställning.

Därutöver är konkurrenskraftiga elkostnader, som möjliggör att Europa kan ta sig bort från sitt fossilberoende, av största vikt för att stärka europeisk konkurrenskraft. Utan åtgärder som adresserar Europas strukturellt höga energikostnader riskerar därför andra delar av IAA att få begränsad effekt, även i de sektorer där marknadsskapande instrument kan vara relevanta. VGR understryker därför behovet av utbyggd elinfrastruktur, eftersom elektrifiering är avgörande för EU:s industriella framtid och de satsningar som förordningarna vill stötta. Här är fortsatt utbyggnad av fossilfri elproduktion, elnätskapacitet och effektbalans avgörande. Västra Götalandsregionen framhåller därför vikten av snabbt ökad regional elproduktion, utbyggda elnät och energieffektivisering som frigör kapacitet för att möjliggöra nya strategiska satsningar. En viktig förutsättning för att möta ett ökat el- och effektbehov är att det håller jämna steg med elnätsutbyggnaden. Utan ökad eltillgång så riskeras industrins konkurrenskraft och i förlängningen jobb och välfärd.

Upphandling

Västra Götalandsregionen anser att offentliga medel bör användas mer strategiskt för att stimulera utveckling och påskynda klimatarbetet, signalera efterfrågan på hållbara varor och tjänster och belöna innovation. Att fastställa en enhetlig grundnivå bidrar till att sprida goda exempel, samtidigt som tydliga krav skapar förutsägbarhet och samstämmighet. Genom att räkna in alternativkostnader och andra mervärden utöver de direkta utgifterna kan upphandlingen fånga ett större och mer långsiktigt värde. Samtidigt måste offentliga medel användas ansvarsfullt, vilket gör flexibilitet avgörande för att säkerställa både ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Genom att belöna resultat—såsom energieffektivitet, cirkularitet, hållbarhet och lägre utsläpp — skapar offentliga myndigheter pålitliga efterfrågesignaler som uppmuntrar företag att investera i miljövänligare processer och produkter. Det stärker EU:s konkurrenskraft om europeiska företag blir mer benägna att skala upp satsningar på miljövänliga produkter och hållbara metoder eftersom det värderas i upphandlingar. En konsekvent efterfråga på hållbara produkter och tjänster kan därmed minska utsläppen samtidigt som europeiska producenter får ett försprång på globala marknader, som också rör sig mot koldioxidsnåla lösningar. Västra Götalandsregionen instämmer även med betydelsen av att stärka EU:s ekonomiska säkerhet, suveränitet och resiliens inom strategiska sektorer och teknologier. Med det sagt vill Västra Götalandsregionen understryka vikten av att EU-företrädeskriterier i offentlig upphandling, inom vissa strategiska sektorer, inte bör hindra myndigheter från att välja det mest lämpliga anbudet. Offentliga medel måst alltid användas ansvarsfullt.

Accelerationsområden

Västra Götalandsregionen anser att de insatser som föreslås inom accelerationsområdena ska gälla alla regioner i Sverige. Goda ramvillkor ska tillämpas generellt och inte vara specifikt för utpekade områden. Västra Götalandsregionen anser att principerna om förenklade processer ska gälla alla förfaranden kopplade till industrins omställningsinvesteringar. Ett mer sammanhållet nationellt system skulle öka Sveriges konkurrenskraft. Västra Götalandsregionen ställer sig därför negativ till EU-kommissionens förslag om att mindre utvecklade regioner ska prioriteras för accelerationsområden. Under dessa förhållanden är industrins omställningsbehov och möjlighet till synergier med redan etablerade satsningar ett bättre kriterium. Exempelvis har Västsverige en central roll i Sveriges klimatomställning då cirka 30 procent av industrins klimatutsläpp kommer från västsvenska företag. Omfattande omställningsbehov finns inom energi, transporter, process- och tillverkningsindustri. Omställningstakten är också avgörande för framtida konkurrenskraft, investeringsattraktivitet och sysselsättning.

Tillståndsprocesser

Västra Götalandsregionen välkomnar förslaget om förenklade tillståndsbedömnings- och tillståndsprövningsprocesser då det är en avgörande förutsättning för att industrin ska kunna investera i utveckling och omställning

av processer och verksamheter. Dagen system med långa tillståndsprocesser hämmar den svenska konkurrenskraften, där cirka 240 miljarder kronor i industriella omställningsinvesteringar är föremål för tillståndsprövning. Västra Götalandsregionen ser positivt på att bindande tidsfrister för tillståndshandläggning och förväntar sig att det kommer bidra till att tillståndsprocesserna blir både snabbare och tydligare för projektägare och andra aktörer.

Regionstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Helén Eliasson
Regionstyrelsens ordförande

Ann-Charlotte Järnström
TF Regiondirektör